

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/32/2003

ZADANIA NOWYCH SAMORZĄDÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2003

- Konieczność sprzyjania tworzeniu nowych miejsc pracy to według 87% ankietowanych najpilniejsze zadanie, przed jakim stoją nowe samorządy. Do najważniejszych problemów, z którymi muszą się uporać nowe władze lokalne, respondenci zaliczają ponadto: zły stan dróg (43%), sytuację w służbie zdrowia (42%) oraz kwestię pomocy publicznej dla najuboższych (41%). Jedna trzecia badanych (33%) jako najpilniejsze zadanie dla władz samorządowych uznała poprawę bezpieczeństwa obywateli, a jedna czwarta (25%) - poprawę sytuacji mieszkaniowej w ich miejscowości.
- Poza koniecznością walki z bezrobociem oceny najpilniejszych zadań nowych samorządów są zróżnicowane w zależności od wielkości miejscowości, w której mieszkają oceniający. Mieszkańcy wsi chcieliby przede wszystkim, by nowy samorząd zajął się stanem dróg - naprawą starych lub budową nowych (55%), a także organizacją pomocy publicznej dla najuboższych (42%). Mieszkańcy największych miast woleliby raczej, by samorządy zajęły się głównie sytuacją w służbie zdrowia i sprawą dostępności do usług medycznych (60%), a także poprawą stanu bezpieczeństwa w ich mieście (48%).
- Zdaniem ankietowanych nowo wybrane samorządy raczej niewiele zmienią w skali całego kraju. Przeważa przekonanie, że najważniejszych problemów lokalnych nie uda się rozwiązać i pod tym względem sytuacja pozostanie bez zmian. Relatywnie największe nadzieje badani wiążą z racjonalizacją wydatków - zmniejszeniem marnotrawstwa w gospodarowaniu publicznymi pieniędzmi, które pozostają w gestii samorządów (21%). Towarzyszą im również oczekiwania co do zmniejszenia się korupcji i łapówkarstwa wśród urzędników (18%), a także zmniejszenia biurokracji (15%). Najbardziej pesymistycznie zapatrują się badani na możliwość redukcji kosztów działania administracji (25% wskazań, że koszty te wzrosną). Ankietowani spodziewają się też raczej zwiększenia niż zmniejszenia konfliktów wśród lokalnych polityków (odpowiednio: 22% i 10%).

W jednym z naszych ostatnich sondaży¹ zapytaliśmy Polaków, jak postrzegają nowe władze lokalne, jakie sprawy w ich mieście czy gminie są dla nich najważniejsze i wymagają - ich zdaniem - pilnego rozwiązania.

CZYM PRZED W SZYSTKIM POWINNY ZAJĄĆ SIĘ NOWE WŁADZE SAMORZĄDOWE

Obecnie najważniejszym problemem społecznym w Polsce jest bezrobocie². Zagadnienia związane z tą kwestią wysuwają się na pierwsze miejsce w wielu badaniach dotyczących różnych aspektów życia społecznego i gospodarczego. Także w wymiarze spraw lokalnych brak pracy i bezrobocie postrzegane są jako najbardziej palący problem. Wśród różnych spraw lokalnych wymagających rozwiązania kwestie związane z bezrobociem były wymieniane najczęściej - niemal powszechne jest przekonanie, że nowe władze samorządowe powinny przede wszystkim sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy.

Inne problemy lokalne nie zostały tak jednoznacznie zdiagnozowane i można sądzić, że o ile kwestie związane z bezrobociem są problemem każdej gminy czy miasta, o tyle znaczenie pozostałych spraw w poszczególnych regionach kraju jest zróżnicowane. Do najważniejszych problemów, z którymi muszą się uporać nowe samorządy, po nieco więcej niż dwie piąte ankietowanych zaliczyło: zły stan dróg, sytuację w służbie zdrowia,

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (151) przeprowadzono w dniach od 29 listopada do 2 grudnia 2002 roku na liczącej 986 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Czego oczekujemy, czego się obawiamy w najbliższej przyszłości”, styczeń 2003.

a także kwestię pomocy publicznej dla najuboższych. Jedna trzecia badanych jako najpilniejsze zadanie dla władz samorządowych uznała poprawę bezpieczeństwa obywateli, a jedna czwarta - poprawę sytuacji mieszkaniowej w ich miejscowości. Rządziej wymieniano dbałość o wygląd własnej miejscowości oraz wskazywano na sytuację w oświacie jako ważne pole działania dla nowych władz samorządowych. Inne kwestie wymieniane były jeszcze rzadziej - co dziewiąty ankietowany mówił o sytuacji w ochronie środowiska, a także o czystości ulic i miejsc publicznych, co jedenasty zwracał uwagę na konieczność poprawy jakości pracy urzędów administracji publicznej.

CBOS	
Na jakich problemach wymagających najpilniej rozwiązania w Pana(i) miejscowości powinny, Pana(i) zdaniem, skupić swe wysiłki nowe władze samorządowe?	
Walka z bezrobociem, sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy	87%
Stan dróg	43%
Sytuacja w służbie zdrowia	42%
Pomoc publiczna dla najuboższych	41%
Sytuacja w zakresie bezpieczeństwa obywateli	33%
Sytuacja mieszkaniowa obywateli	25%
Wygląd miejscowości	15%
Sytuacja w oświacie, szkolnictwie	14%
Sytuacja w ochronie środowiska	11%
Czystość ulic i miejsc publicznych oraz sytuacja w zakresie wywozu śmieci	11%
Praca urzędów administracji publicznej	9%
Sytuacja w zakresie remontów budynków użyteczności publicznej	8%
Sytuacja w zakresie kanalizacji	6%
Komunikacja miejska	4%
Komunikacja z innymi miejscowościami	4%
Sytuacja w gospodarowaniu gruntami przez władze samorządowe	4%
Sytuacja w zaopatrzeniu w wodę	2%
Inna sprawa	2%
Nie wiem, trudno powiedzieć	3%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać z podanej listy więcej niż jeden problem.	

Lista spraw priorytetowych, jakimi powinny zająć się nowe władze samorządowe, zależy od typu i wielkości miejscowości, w której mieszkają oceniający. O ile na wsi, a także w najmniejszych miastach układ ocen jest prawie taki sam jak w całej populacji, o tyle w pozostałych miastach wraz ze wzrostem ich wielkości zwiększa się znaczenie spraw związanych ze służbą zdrowia oraz poczuciem bezpieczeństwa obywateli.

Tabela 1

Na jakich problemach wymagających najpilniej rozwiązania w Pana(i) miejscowości powinny, Pana(i) zdaniem, skupić swe wysiłki nowe władze samorządowe? Proszę wskazać nie więcej niż cztery najważniejsze, Pana(i) zdaniem, problemy.	Wieś	Miasto			
		do 20 tys.	20-100 tys.	101-500 tys.	501 tys. i więcej
	w procentach				
Walka z bezrobociem, sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy	85	91	85	90	85
Stan dróg	55	40	36	31	37
Pomoc publiczna dla najuboższych	42	42	45	41	30
Sytuacja w służbie zdrowia	35	31	45	50	60
Sytuacja w zakresie bezpieczeństwa obywateli	26	32	31	38	48
Sytuacja mieszkaniowa obywateli	14	31	31	32	29
Wygląd miejscowości	18	15	13	15	10
Sytuacja w oświacie, szkolnictwie	15	15	7	17	16
Sytuacja w ochronie środowiska	11	12	13	6	10
Czystość ulic i miejsc publicznych oraz sytuacja w zakresie wywozu śmieci	8	13	15	13	13
Praca urzędów administracji publicznej	5	12	11	12	13
Sytuacja w zakresie remontów budynków użyteczności publicznej	6	11	6	10	10
Sytuacja w zakresie kanalizacji	12	5	3	1	3
Komunikacja miejska	2	7	3	4	9
Komunikacja z innymi miejscowościami	6	9	1	2	0
Sytuacja w gospodarowaniu gruntami przez władze samorządowe	6	3	2	5	4
Sytuacja w zaopatrzeniu w wodę	4	1	0	0	0
Inna sprawa	2	3	1	1	0
Nie wiem, trudno powiedzieć	4	1	5	2	1

Sprzysianie tworzeniu nowych miejsc pracy to według mieszkańców wszystkich typów miejscowości zdecydowanie najważniejsze zadanie nowych władz samorządowych. Również kwestie ubóstwa i pomocy publicznej dla najgorzej sytuowanych mają porównywalne znaczenie, niezależnie od wielkości miejscowości, choć relatywnie częściej wymieniali je mieszkańcy miast małych, ale nie najmniejszych (od 20 do 100 tys. ludności). Z kolei dbałość o stan dróg powinna być przedmiotem troski głównie samorządów wiejskich - ponad połowa mieszkańców wsi uważa, że przede wszystkim tym powinny się zająć władze samorządowe. Inaczej jest z dostępnością do służby zdrowia i sytuacją w tej sferze życia publicznego. Wśród mieszkańców miast znaczenie problemów związanych ze służbą zdrowia wyraźnie się zwiększa wraz ze wzrostem wielkości miejscowości, w której mieszkają oceniający. W największych aglomeracjach kwestia ta lokuje się na drugim miejscu listy priorytetów - ponad połowa mieszkańców największych miast ocenia, że samorzady powinny zająć się właśnie sytuacją w służbie zdrowia. Podobnie przedstawia się problem bezpieczeństwa obywateli - dbałość o stan bezpieczeństwa na ulicach tym częściej pojawia się na liście spraw priorytetowych, którymi powinny zająć się władze samorządowe, im większa jest miejscowość, w której mieszkają ankietowani. W największych miastach niemal połowa mieszkańców uważa, że władze samorządowe powinny przede wszystkim skupić się na sprawach związanych z bezpieczeństwem obywateli (trzecie miejsce na liście priorytetów). W miastach, niezależnie od ich wielkości, wiele do życzenia pozostawia sytuacja mieszkaniowa obywateli. Wygląd miejscowości relatywnie najczęściej wymieniali mieszkańcy wsi. Natomiast problem dbałości o ochronę środowiska oraz kwestię czystości ulic i miejsc publicznych stosunkowo najwyżej stawiają mieszkańcy miast średniej wielkości (od 20 do 100 tys. ludności). Problemy komunikacyjne najboleśniej odczuwają mieszkańcy najmniejszych miast oraz wsi, a kwestie związane z infrastrukturą (kanalizacja, wodociągi) relatywnie najczęściej wskazują mieszkańcy wsi.

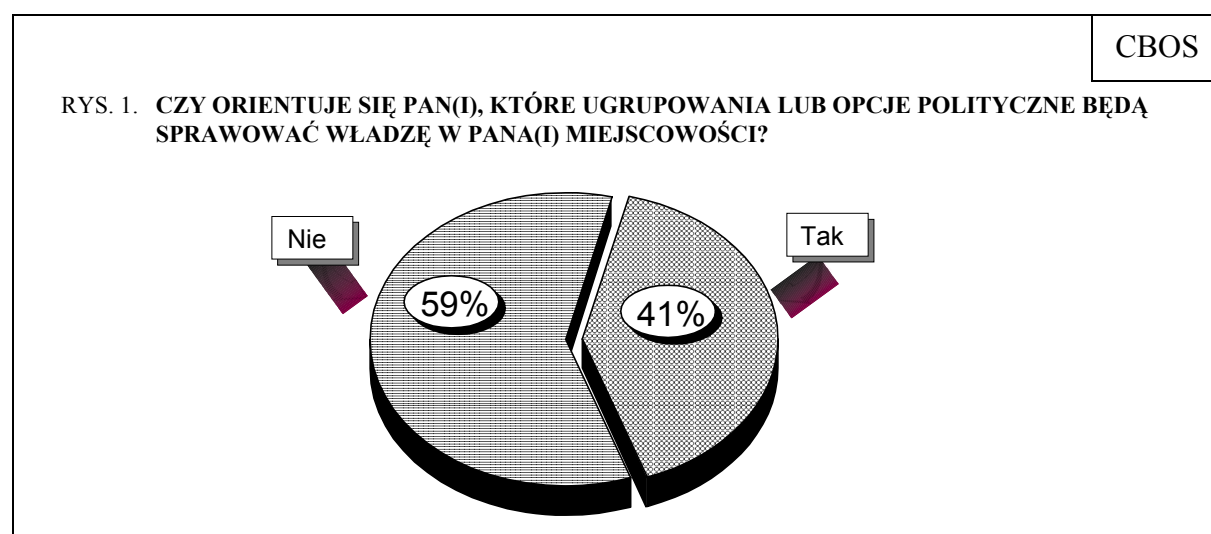
OCZEKIWANIA WOBEC NOWYCH WŁADZ SAMORZĄDOWYCH

Większość ankietowanych znających wyniki wyborów do samorządów (58%) deklaruje, że jest z nich zadowolona. Odsetek zadowolonych jest nawet nieznacznie wyższy niż w 1998 roku, po poprzednich wyborach. Jednak wśród ogółu Polaków funkcjonowanie samorządów lokalnych nie wydaje się być przedmiotem szczególnego zainteresowania - jedna czwarta (24%) nie zna wyników ostatnich wyborów do władz lokalnych, a dalsze 10% nie umie określić swego stosunku do rezultatów tych wyborów, co oznacza, jak można przypuszczać, że nie interesuje się nimi (zob. tabele aneksowe).

Tabela 2

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) z wyniku wyborów samorządowych?	Wskazania osób, które deklarowały, że znają wyniki wyborów samorządowych		
	XI 1998 (N=662)	XI 2002 (N=785)	XII 2002 (N=752)
	w procentach		
Tak	54	49	58
Nie	29	25	28
Trudno powiedzieć	17	26	13

Większość ankietowanych nie orientuje się, które ugrupowania lub opcje polityczne będą sprawować władzę w ich samorządzie lokalnym. Tylko dwie piąte respondentów wie - według własnych deklaracji - kto będzie rządził w ich mieście czy gminie.

Najlepszą orientację w tym zakresie mają mieszkańcy największych aglomeracji, jednak nawet wśród nich ponad połowa nie wie, jakie siły polityczne będą miały większość w ich samorządzie. W niewiele mniejszym stopniu orientują się w tej sprawie mieszkańcy miast dużych (od 101 do 500 tys. ludności) oraz najmniejszych (do 20 tys. ludności). Relatywnie najmniej o życiu politycznym swojej gminy wiedzą mieszkańcy wsi. Trzeba jednak zastrzec, że - ze względu na specyfikę wyborów - w małych miejscowościach proveniencja polityczna samorządowców odgrywa mniejsze znaczenie niż ich bezpośrednia znajomość, stąd ankietowani mogą wiedzieć, kto będzie sprawował władzę w ich miejscowości, natomiast identyfikacja ich barw partyjnych może im sprawiać kłopot.

Tabela 3

Czy orientuje się Pan(i), które ugrupowania lub opcje polityczne będą sprawować władzę w Pana(i) miejscowości?	Wieś	Miasto			
		do 20 tys.	20-100 tys.	101-500 tys.	501 tys. i więcej
	w procentach				
Tak	36	44	38	45	48
Nie	64	56	62	55	52

Nowo wybrane władze samorządowe raczej nie wzbudzają wśród Polaków nadmiernego optymizmu. Podobnie jak po poprzednich wyborach samorządowych, nieco większa grupa badanych sądzi, że w ich mieście lub gminie raczej nic się nie zmieni, niż oczekuje zmian na lepsze. Tak jak cztery lata temu, niewielu respondentów spodziewa się pogorszenia sytuacji. Wskazania ankietowanych z listopada 1998 i grudnia 2002 niemal się nie różnią.

Tabela 4

Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych w Pana(i) mieście/gminie nastąpią zmiany:	Wskazania badanych według terminów badań		
	XI 1998	XI 2002	XII 2002
	w procentach		
- na lepsze	38	39	38
- nic się nie zmieni	40	43	42
- na gorsze	7	5	6
Trudno powiedzieć	15	14	14

Relatywnie najczęściej nadzieje związane z wyborem nowych władz samorządowych wyrażają mieszkańcy małych miast (w tym szczególnie od 20 do 100 tys. ludności) - ponad dwie piąte z nich oczekuje zmian na lepsze. Natomiast najmniej spodziewają się po nowych władzach samorządowych mieszkańcy największych aglomeracji - ponad połowa jest przekonana, że wybory nic nie zmienią w ich mieście, tylko nieco więcej niż jedna czwarta oczekuje zmian na lepsze.

Tabela 5

Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych w Pana(i) mieście/gminie nastąpią zmiany:	Wieś	Miasto			
		do 20 tys.	20-100 tys.	101-500 tys.	501 tys. i więcej
	w procentach				
- na lepsze	36	43	46	36	28
- nic się nie zmieni	42	35	39	42	56
- na gorsze	6	9	4	5	5
Trudno powiedzieć	16	12	11	17	10

Jeszcze mniej znaczący wydaje się wpływ wyborów samorządowych na sytuację w kraju - więcej ankietowanych sądzi, że nic się nie zmieni (43%), niż spodziewa się zmian na lepsze (29%). Pod tym względem odsetek optymistów jest dość wyraźnie niższy niż w przypadku zmian prognozowanych na poziomie lokalnym. Układ ocen kształtuje się inaczej niż w 1998 roku, kiedy to Polacy nieznacznie częściej oczekiwali, że po wyborach nastąpią w kraju zmiany na lepsze, natomiast w ocenie skutków wyborów na szczeblu lokalnym pozostawali raczej sceptyczni. Obecnie oceniają, że większe są szanse na pozytywne zmiany na poziomie lokalnym (w mieście czy gminie) niż na poprawę sytuacji w skali kraju.

Tabela 6

Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych w kraju nastąpią zmiany:	Wskazania badanych według terminów badań		
	XI 1998	XI 2002	XII 2002
	w procentach		
- na lepsze	37	28	29
- nic się nie zmieni	34	43	43
- na gorsze	9	6	7
Trudno powiedzieć	20	23	20

Zdaniem większości ankietowanych, wyborcza weryfikacja władz samorządowych to zbyt mało, by zmienić niekorzystne aspekty funkcjonowania samorządów. Wypowiadając się na temat działania samorządów po wyborach ponad połowa badanych twierdzi, że niemal we wszystkich analizowanych wymiarach nic się nie zmieni. Na czym przede wszystkim mogą polegać pozytywne skutki wyborów samorządowych? Relatywnie duże nadzieje ankietowani wiążą z racjonalizacją wydatków i zmniejszeniem marnotrawstwa w gospodarowaniu publicznymi pieniędzmi, którymi dysponują samorządy - ponad jedna piąta oczekuje, że po wyborach sytuacja w tym zakresie się poprawi. Nieznacznie mniejsza grupa badanych spodziewa się też zmniejszenia korupcji i łapówkarstwa wśród urzędników, a co siódmy respondent liczy na zmniejszenie biurokracji w urzędach. Nieco więcej osób sądzi, że raczej zwiększy się sprawność pracy urzędów, niż wyraża przeciwną opinię na ten temat. Większy odsetek badanych wierzy, że wzrośnie możliwość kontrolowania poczynąń władz samorządowych przez obywateli, niż obawia się zmian na gorsze w tym zakresie.

Tabela 7

Czy sądzi Pan(i), że po wyborach samorządowych w Pana(i) gminie:	Zwiększy(szą) się	Nie zmieni się	Zmniejszy(szą) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- marnotrawstwo w gospodarowaniu publicznymi pieniędzmi	12	50	21	17
- korupcja i łapówkarstwo wśród urzędników	9	55	18	18
- biurokracja w urzędach	13	58	15	14
- kumoterstwo i nepotyzm, czyli możliwość załatwienia spraw po znajomości	15	58	12	15
- koszty działania administracji	25	43	12	20
- sprawność pracy urzędów	16	60	11	13
- konflikty wśród lokalnych polityków wywodzących się z różnych opcji politycznych	22	48	10	21
- wpływ obywateli na to, co dzieje się w gminie	15	61	9	15
- możliwość kontrolowania poczynąń władz lokalnych przez obywateli	14	60	8	18

W innych wymiarach pesymizm mniej lub bardziej przeważa nad optymizmem, czyli ankietowani raczej spodziewają pogorszenia sytuacji niż jej poprawy. Najbardziej pesymistycznie zapatrują się na koszty działania administracji. Jedna czwarta respondentów znając apetyty samorządowców spodziewa się zwiększenia kosztów działania administracji (odsetek optymistów w tym względzie jest o połowę mniejszy). Ankietowani sądzą również, że konflikty wśród lokalnych polityków raczej się zwiększą, niż zmniejszą. Na taką ocenę może mieć wpływ bezpośredni tryb wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, dzięki czemu politycy pełniący te funkcje w dużej części miast i gmin reprezentują inne barwy polityczne niż większość radnych. Raczej pesymistyczne niż optymistyczne są również przewidywania dotyczące problemu kumoterstwa i nepotyzmu w samorządach.

Mieszkańcy dużych miast częściej niż pozostali obawiają się zwiększenia kosztów działania administracji, a także wzrostu kumoterstwa i nepotyzmu, czyli możliwości załatwiania spraw po znajomości. Mieszkańcy największych aglomeracji są jednocześnie dość sceptyczni, jeśli chodzi o oczekiwania dotyczące zmniejszenia biurokracji, raczej też nie wierzą, że po wyborach zwiększą się możliwości kontrolowania poczynąń władz lokalnych przez obywateli.

Mieszkańcy wsi natomiast stosunkowo optymistycznie podchodzą do powyborczych zmian. W największym stopniu wierzą w możliwość zwiększenia wpływu obywateli na działania podejmowane przez samorządy, sądzą również, że wzrosną możliwości kontrolowania poczynąń władz lokalnych.

Zwiększenia konfliktów politycznych we władzach samorządowych najbardziej obawiają się mieszkańcy miast najmniejszych (do 20 tys. ludności), a także średniej wielkości (od 101 do 500 tys. ludności).

Tabela 8

Czy sądzi Pan(i), że po tych wyborach w Pana(i) gminie:	Zwiększy(szą) się	Nie zmieni się	Zmniejszy(szą) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
marnotrawstwo w gospodarowaniu publicznymi pieniędzmi				
Wieś	14	47	19	20
Miasto do 20 tys.	11	45	18	26
- 20-100 tys.	9	58	22	11
- 101-500 tys.	12	49	25	14
- 501 tys. i więcej	16	50	22	11
korupcja i łapówkarstwo wśród urzędników				
Wieś	7	53	17	22
Miasto do 20 tys.	12	49	18	21
- 20-100 tys.	6	63	17	14
- 101-500 tys.	6	57	20	16
- 501 tys. i więcej	18	47	23	12
biurokracja w urzędach				
Wieś	14	54	15	17
Miasto do 20 tys.	14	55	12	19
- 20-100 tys.	11	68	12	9
- 101-500 tys.	9	59	21	11
- 501 tys. i więcej	18	57	14	12
kumoterstwo i nepotyzm				
Wieś	12	57	15	17
Miasto do 20 tys.	18	51	10	20
- 20-100 tys.	8	70	12	9
- 101-500 tys.	16	59	10	15
- 501 tys. i więcej	27	51	12	10
koszty działania administracji				
Wieś	24	43	11	23
Miasto do 20 tys.	20	42	11	27
- 20-100 tys.	21	47	13	19
- 101-500 tys.	29	42	12	17
- 501 tys. i więcej	33	40	17	11
sprawność pracy urzędów				
Wieś	17	59	11	14
Miasto do 20 tys.	13	58	11	18
- 20-100 tys.	17	63	10	10
- 101-500 tys.	18	59	11	12
- 501 tys. i więcej	14	60	15	12
konflikty wśród lokalnych polityków wywodzących się z różnych opcji politycznych				
Wieś	18	48	8	26
Miasto do 20 tys.	26	45	5	25
- 20-100 tys.	18	51	12	19
- 101-500 tys.	25	49	14	12
- 501 tys. i więcej	31	43	13	13
wpływ obywateli na to, co dzieje się w gminie				
Wieś	20	58	6	16
Miasto do 20 tys.	10	60	10	20
- 20-100 tys.	14	67	10	10
- 101-500 tys.	16	62	7	15
- 501 tys. i więcej	10	58	20	12

Tabela 8 cd.

Czy sądzi Pan(i), że po tych wyborach w Pana(i) gminie:	Zwiększą się	Nie zmieniają się	Zmniejszą się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
możliwości kontrolowania poczynąń władz lokalnych przez obywateli				
Wieś	17	55	7	21
Miasto do 20 tys.	10	58	10	23
- 20-100 tys.	10	64	10	16
- 101-500 tys.	13	65	6	15
- 501 tys. i więcej	13	60	13	13

Polacy nie pokładają nadmiernych nadziei w nowych władzach samorządowych. Więcej ankietowanych sądzi, że po wyborach nic się nie zmieni, niż spodziewa się poprawy sytuacji, szczególnie w skali kraju. Przewidywania korzystnych zmian na poziomie lokalnym są bardziej optymistyczne. Relatywnie największe nadzieje ankietowani wiążą z racjonalizacją wydatków i zmniejszeniem marnotrawstwa w gospodarowaniu pieniędzmi publicznymi, pozostającymi w gestii samorządów. Stosunkowo wyraźne są również oczekiwania co do zmniejszenia się korupcji i łapówkarstwa wśród urzędników, a także poprawy sprawności pracy urzędów oraz zmniejszenia biurokracji. Więcej respondentów wierzy, że obywatele będą mogli w większym stopniu kontrolować poczynania władz lokalnych i wpływać na nie, niż obawia się zmniejszenia możliwości w tym zakresie. Z negatywów wymienić należy przede wszystkim obawy dotyczące wzrostu kosztów działania administracji oraz konfliktów wśród lokalnych polityków wywodzących się z różnych opcji.

Poza koniecznością walki z bezrobociem oceny najpilniejszych zadań nowych samorządów są zróżnicowane w zależności od wielkości miejscowości, w której mieszkają oceniający. Mieszkańcy wsi chcieliby, aby nowy samorząd zajął się przede wszystkim stanem dróg, a także pomocą dla najuboższych. Mieszkańcy największych miast woleliby raczej, żeby samorządy zajęły się głównie dostępnością do służby zdrowia i sytuacją w tej sferze życia publicznego, a także poprawą stanu bezpieczeństwa w ich mieście.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) z wyniku wyborów samorządowych?

	(%)				
	Tak	Nie	Nie znam wyniku	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	22	24	10	985
Płeć					
Mężczyźni	49	20	20	10	470
Kobiety	41	23	27	10	515
Wiek					
18-24 lat	41	27	24	8	152
25-34	44	20	27	9	178
35-44	48	22	22	8	198
45-54	48	24	20	8	184
55-64	49	17	21	13	112
65 lat i więcej	37	18	28	16	161
Miejsce zamieszkania					
Wieś	53	19	20	8	362
Miasto do 20 tys.	50	24	20	7	147
20-100 tys.	50	19	22	9	180
101-500 tys.	31	21	30	18	184
501 tys. i więcej mieszk.	24	30	34	11	112
Wykształcenie					
Podstawowe	42	18	29	11	276
Zasadnicze zawodowe	49	19	25	7	250
Średnie	44	24	22	11	364
Wyższe	45	30	13	13	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	45	34	10	11	66
Prac. umysł. niż. szczebla	33	23	31	13	77
Pracownicy fiz.-umysł.	40	26	25	9	91
Robotnicy wykwalifikowani	41	21	29	9	78
Robotnicy niewykwalifik.	48	28	20	4	26
Rolnicy	64	21	11	4	49
Pracujący na własny rach.	39	20	28	14	53
Bierni zawodowo					
Renciści	53	16	24	8	104
Emeryci	42	18	23	18	193
Uczniowie i studenci	42	32	18	7	78
Bezrobotni	48	17	30	5	126
Gospodynie domowe i inni	49	19	27	5	44
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	46	27	19	8	140
społec. właścicieli					
prywatnych i państwa	33	18	41	9	64
sekt. prywat. poza rolnict.	40	24	24	12	193
prywatnym gosp. rolnym	52	26	15	7	89
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	44	19	28	10	138
300-399	47	22	23	8	85
400-599	42	23	27	9	183
600-800	48	23	20	9	145
Powyżej 800 zł	48	19	21	13	139
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	21	33	11	313
Średnie	45	23	21	11	433
Dobre	56	19	18	7	239
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	41	16	35	8	72
Raz w tygodniu	51	20	19	9	508
1-2 razy w miesiącu	42	22	26	10	112
Kilka razy w roku	37	29	23	12	197
W ogóle nie uczestniczy	30	17	39	14	96
Poglądy polityczne					
Lewica	46	28	17	9	237
Centrum	48	23	22	7	297
Prawica	51	24	15	10	178
Trudno powiedzieć	36	14	37	14	273

Tabela 2. Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych w **Pana(i) mieście/gminie** nastąpią zmiany:
(%)

	na lepsze	nic się nie zmieni	na gorsze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	42	6	14	986
Płeć					
Mężczyźni	38	45	5	12	471
Kobiety	39	39	6	16	515
Wiek					
18-24 lat	33	49	8	10	152
25-34	41	44	4	12	178
35-44	38	42	7	12	198
45-54	41	43	7	8	185
55-64	41	46	2	11	112
65 lat i więcej	34	30	4	32	161
Miejsce zamieszkania					
Wies	36	42	6	16	362
Miasto do 20 tys.	43	35	9	12	147
20-100 tys.	46	39	4	11	180
101-500 tys.	36	42	5	17	184
501 tys.i więcej mieszk.	28	56	5	10	113
Wykształcenie					
Podstawowe	34	37	5	24	276
Zasadnicze zawodowe	37	47	4	12	250
Średnie	40	44	7	10	364
Wyższe	47	41	5	8	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	44	5	10	67
Prac.umysł.niz.szczebła	40	38	13	9	77
Pracownicy fiz.- umysł.	44	41	2	14	91
Robotnicy wykwalifikowani	29	59	1	11	78
Robotnicy niewykwalifik.	48	31	17	3	26
Rolnicy	33	51	9	7	49
Pracujący na własny rach.	36	50	6	7	53
Bierni zawodowo					
Renciści	40	42	7	11	104
Emeryci	39	29	5	27	193
Uczniowie i studenci	27	57	5	10	78
Bezrobotni	42	37	7	14	126
Gospodynie domowe i inni	35	48	0	17	44
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	43	46	7	4	140
spółce właścicieli	32	44	2	22	64
prywatnych i państwa	38	44	6	12	194
sekt. pryw. poza rolnict.	33	45	9	13	89
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	39	43	5	13	138
300-399	35	52	4	10	85
400-599	32	47	9	12	183
600-800	47	36	4	14	145
Powyżej 800 zł	47	41	2	10	139
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	49	8	17	313
Średnie	41	40	5	14	433
Dobre	49	36	4	10	240
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	36	1	15	72
Raz w tygodniu	41	39	7	13	508
1-2 razy w miesiącu	30	49	5	15	112
Kilka razy w roku	35	45	5	15	197
W ogóle nie uczestniczy	31	49	5	16	97
Poglądy polityczne					
Lewica	46	33	10	11	237
Centrum	40	49	2	8	297
Prawica	37	43	7	13	178
Trudno powiedzieć	29	42	5	23	273

Tabela 3. Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych w kraju nastąpią zmiany:

(%)

	na lepsze	nic się nie zmieni	na gorsze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	43	7	20	986
Płeć					
Mężczyźni	30	44	9	17	471
Kobiety	29	42	6	23	515
Wiek					
18-24 lat	30	49	6	15	152
25-34	28	44	9	19	178
35-44	27	42	13	18	198
45-54	33	48	6	12	185
55-64	35	45	2	19	112
65 lat i więcej	25	30	5	40	161
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	42	7	23	362
Miasto do 20 tys.	32	41	8	19	147
20-100 tys.	33	43	8	17	180
101-500 tys.	31	41	6	23	184
501 tys. i więcej mieszk.	21	55	9	14	113
Wykształcenie					
Podstawowe	28	37	5	30	276
Zasadnicze zawodowe	27	47	8	19	250
Średnie	32	44	8	15	364
Wyższe	30	48	10	12	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	22	50	9	18	67
Prac. umysł. niż. szczebla	32	45	13	11	77
Pracownicy fiz.- umysł.	28	49	8	15	91
Robotnicy wykwalifikowani	23	59	4	14	78
Robotnicy niewykwalifik.	34	35	14	16	26
Rolnicy	24	40	18	17	49
Pracujący na własny rach.	25	46	11	18	53
Bierni zawodowo					
Renciści	30	39	9	22	104
Emeryci	32	32	3	32	193
Uczniowie i studenci	34	47	4	14	78
Bezrobotni	34	40	6	21	126
Gospodynie domowe i inni	21	53	3	23	44
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	29	55	8	8	140
spółce właścicieli	21	47	5	27	64
prywatnych i państwa	28	44	11	17	194
sekt. pryw. poza rolnict.	21	41	14	24	89
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	31	43	6	19	138
300-399	28	51	5	16	85
400-599	26	49	7	17	183
600-800	33	40	8	19	145
Powyżej 800 zł	33	42	9	16	139
Ocena własnych war. mater.					
Złe	23	48	9	20	313
Średnie	32	40	5	23	433
Dobre	33	42	9	16	240
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	34	6	24	72
Raz w tygodniu	30	42	8	20	508
1-2 razy w miesiącu	28	47	8	17	112
Kilka razy w roku	27	46	7	20	197
W ogóle nie uczestniczy	29	44	5	22	97
Poglądy polityczne					
Lewica	36	40	9	15	237
Centrum	34	46	8	12	297
Prawica	27	44	11	19	178
Trudno powiedzieć	21	42	3	34	273

Tabela 4. Czy sądzi Pan(i), że po wyborach samorządowych w Pana(i) gminie korupcja i łapowkarstwo wśród urzędników zmniejszy się, zwiększy, czy też nie ulegnie zmianie? (%)

	Zwiększy się	Nie zmieni się	Zmniejszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	55	18	18	985
Płeć					
Mężczyźni	9	58	20	13	471
Kobiety	8	51	17	23	514
Wiek					
18-24 lat	12	59	17	12	152
25-34	10	57	18	15	178
35-44	13	56	20	11	198
45-54	6	61	15	18	184
55-64	1	47	27	25	112
65 lat i więcej	8	44	16	32	161
Miejsce zamieszkania					
Wies	7	53	17	22	361
Miasto do 20 tys.	12	49	18	21	147
20-100 tys.	6	63	17	14	180
101-500 tys.	6	57	20	16	184
501 tys.i więcej mieszk.	18	47	23	12	113
Wykształcenie					
Podstawowe	8	48	18	25	275
Zasadnicze zawodowe	7	60	16	18	250
Średnie	10	57	19	14	364
Wyższe	12	49	24	15	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	48	20	19	67
Prac.umysł.niż.szczebla	15	57	17	11	77
Pracownicy fiz.- umysł.	16	63	13	8	91
Robotnicy wykwalifikowani	1	69	18	12	78
Robotnicy niewykwalifik.	18	51	17	14	26
Rolnicy	10	40	44	7	49
Pracujący na własny rach.	7	66	18	9	53
Bierni zawodowo					
Renciści	6	53	16	26	104
Emeryci	6	43	19	32	193
Uczniowie i studenci	7	68	10	15	78
Bezrobotni	11	54	18	18	125
Gospodynie domowe i inni	5	57	18	20	44
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	8	60	18	14	140
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	4	59	21	16	64
sekt. pryw. poza rolnict.	13	61	14	11	194
prywatnym gośp. rolnym	10	49	26	15	88
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	13	61	9	17	137
300-399	5	56	26	12	85
400-599	13	55	18	14	183
600-800	5	57	18	20	145
Powyżej 800 zł	9	52	19	21	139
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	57	12	17	312
Średnie	5	54	20	21	433
Dobre	8	53	22	16	240
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	0	62	26	12	72
Raz w tygodniu	7	54	19	20	507
1-2 razy w miesiącu	11	49	19	21	112
Kilka razy w roku	12	57	16	15	197
W ogóle nie uczestniczy	14	57	11	18	97
Poglądy polityczne					
Lewica	8	54	26	12	236
Centrum	11	57	18	14	297
Prawica	10	55	19	16	178
Trudno powiedzieć	7	52	12	30	273